

לפני שמתחילים, בואו נכיר כמה מושגים:

האימפריה העות'מאנית הייתה ממלכה גדולה שמרכזה היה בטורקיה ושלטה על ארצות ועמים רבים. גם ארץ ישראל הייתה בשליטתה במשך מאות שנים.

מחתרת היא קבוצה של אנשים שפועלת בסתר כדי להשיג מטרה מסוימת, בדרך כלל מפני שהשלטון מתנגד לפעילות שלה או אוסר עליה.

ניל"י הייתה מחתרת שפעלה בארץ ישראל בזמן מלחמת העולם הראשונה. חבריה אספו בסתר מידע על הצבא הטורקי והעבירו אותו לבריטים, מתוך אמונה שהדבר יסייע ליישוב היהודי בארץ. השם ניל"י הוא ראשי תיבות של המילים: "**נצח ישראל לא ישקר**".

הבריטים הם תושבי בריטניה. בתקופת מלחמת העולם הראשונה, בריטניה הייתה אחת המדינות שנלחמו נגד האימפריה העות'מאנית, ששלטה אז בארץ ישראל. אנשי ניל"י סייעו לבריטים והעבירו להם מידע על הצבא הטורקי, בתקווה שהבריטים יכבשו את הארץ מידי הטורקים.

ארץ ישראל בימי שרה אהרונסון יעל דנה מישאלוף

לפני יותר ממאה שנה, בתקופה שבה חיה שרה אהרונסון, מדינת ישראל עדיין לא הייתה קיימת. ארץ ישראל הייתה חלק מן האימפריה העות'מאנית, אימפריה גדולה שמרכזה היה בטורקיה ושלטה בארץ במשך מאות שנים.

בשנת 1914 פרצה מלחמת העולם הראשונה. מדינות רבות השתתפו במלחמה ונחלקו לשני מחנות שנלחמו זה בזה. האימפריה העות'מאנית נלחמה לצד גרמניה, ואילו בריטניה הייתה במחנה היריב. גם ארץ ישראל הפכה לחלק מאזור המלחמה.

עבור תושבי הארץ היו אלה שנים קשות. המלחמה גרמה למחסור במזון ובמוצרים חיוניים, והיישוב היהודי בארץ סבל מרעב ומקשיים רבים. השלטון הטורקי חשש מאנשים שעלולים לסייע לאויביו ועקב אחר פעילות שנראתה לו חשודה.

באותם ימים חיה בזיכרון יעקב משפחת אהרונסון. בני המשפחה היו ממייסדי המושבה. אחת מבנות המשפחה הייתה שרה אהרונסון, שנולדה בשנת 1890. שרה הייתה סקרנית ובעלת ידע רב. היא למדה שפות, אגרונומיה ובוטניקה וסייעה לאחיה אהרן בעבודתו החקלאית.

שרה, אחיה אהרן וחברם אבשלום פיינברג היו בין הדמויות המרכזיות בארגון מחתרתי שנקרא ניל"י – ראשי התיבות של המילים "נצח ישראל לא ישקר". אנשי ניל"י האמינו שאם בריטניה תכבוש את הארץ מידי הטורקים, הדבר יסייע לעתידו של היישוב היהודי בארץ. לכן הם החליטו לאסוף בסתר מידע על הצבא הטורקי ולהעביר אותו לבריטים.

זו הייתה משימה מסוכנת מאוד. אנשי ניל"י אספו מידע על תנועות הצבא ועל הנעשה בארץ והעבירו אותו לבריטים בדרכים חשאיות. הם השתמשו בשליחים, יצרו קשר עם ספינה בריטית ואף שלחו יוני דואר שנשאו מסרים מוצפנים. שרה הייתה ממנהיגות הארגון בארץ ועסקה בקבלת מידע, בהצפנתו ובהעברתו.

כל עוד הטורקים לא ידעו על פעילות ניל"י, היה אפשר להמשיך לפעול. אבל בסתיו 1917 התרחש אירוע ששינה הכול: אחת מיוני הדואר שנשאה מסר סודי נחתה במקום הלא נכון ונפלה לידי הטורקים. הסוד של ניל"י היה בסכנה.

רמה 1

1. השלימו בעזרת מחסן המילים:

מחסן מילים: 1914 | גרמניה | בריטניה | האימפריה העות'מאנית

- א. לפני יותר ממאה שנה ארץ ישראל הייתה חלק מן _____.
- ב. מלחמת העולם הראשונה פרצה בשנת _____.
- ג. האימפריה העות'מאנית נלחמה לצד _____.
- ד. _____ הייתה במחנה היריב.

2. מדוע היו שנות המלחמה קשות לתושבי הארץ?

סמנו שתי תשובות נכונות.

- א. היה מחסור במזון ובמוצרים חיוניים.
- ב. הגיע לארץ מזון רב.
- ג. היישוב היהודי סבל מרעב ומקשיים.
- ד. המלחמה הסתיימה מיד.

3. התאימו בין הסיבה לתוצאה:

- המלחמה נמשכה בארץ.
- השלטון הטורקי חשש מסיוע לאויביו.
- אנשי ניל"י האמינו שכיבוש בריטי יסייע ליישוב היהודי.
- יונת דואר נחתה במקום הלא נכון.

לתוצאות:

- השלטון עקב אחר פעילות שנראתה חשודה.
- נוצר מחסור במזון ובמוצרים חיוניים.
- הסוד של ניל"י היה בסכנה.
- אנשי ניל"י אספו מידע והעבירו אותו לבריטים.

4. השלימו פרטים על שרה אהרונסון לפי הפסקה המתאימה.

- א. שרה חיה ב _____.
- ב. היא נולדה בשנת _____.
- ג. היא למדה שפות, _____ ו _____.
- ד. היא סייעה לאחיה _____ בעבודתו החקלאית.

5. מה פירוש ראשי התיבות ניל"י?

- א. נצח ישראל לא ישקר
- ב. ניצחון ישראל יהיה שלם
- ג. נלחמים יחד למען ישראל
- ד. נצח ישראל לעולם יהיה

6. מה הייתה מטרתם של אנשי ניל"י לפי הטקסט?

- א. לעזור לצבא הטורקי.
- ב. לאסוף מידע על הצבא הטורקי ולהעבירו לבריטים.
- ג. לעזוב את ארץ ישראל.
- ד. להקים מושבה חדשה.

7. סמנו את שלוש הדרכים שבהן העבירו אנשי ניל"י מידע.

שליחים | ספינה בריטית | יוני דואר | עיתונים | רכבות

8. מה פירוש המילים לפי ההקשר?

א. "מוצרים חיוניים" הם מוצרים ש־

- חייבים או חשובים מאוד להשתמש בהם.
- קשה מאוד למצוא את שמם.
- מיוצרים רק בחוץ לארץ.

ב. "מסרים מוצפנים" הם מסרים ש־

- נכתבו בצורה סודית שרק מי שיועד את הצופן יכול להבין.
- נכתבו באותיות גדולות.
- נשלחו במהירות רבה.

9. למי או למה מתייחסות המילים המודגשות?

א. "אנשי ניל"י האמינו... לכן הם החליטו..."

_____ = הם

ב. "לאסוף בסתר מידע... ולהעביר אותו לבריטים."

_____ = אותו

10. מדוע היה חשוב לאנשי ניל"י לפעול בסתר?

היעזרו במשפט הפותח:

"אנשי ניל"י היו צריכים לפעול בסתר מפני ש_____."

הוסיפו פרט אחד מן הטקסט שמחזק את תשובתכם.

11. בסתיו 1917 התרחש אירוע ששינה הכול.

א. מה קרה?

ב. מדוע האירוע היה מסוכן לניל"י?

אפשר להתחיל כך:

"האירוע היה מסוכן משום ש_____."

12. הבעת עמדה:

אנשי ניל"י ידעו שהפעילות שלהם מסוכנת ובכל זאת המשיכו בה. האם לדעתכם נכון לקחת סיכון גדול למען מטרה שמאמינים בה?

כתבו:

"לדעתי, **מפני ש**."

הוסיפו פרט מן הטקסט שמסייע להסביר את דעתכם.

1. כתבו שלושה פרטים המסבירים מה היה מצבה של ארץ ישראל בזמן מלחמת העולם הראשונה: פרט אחד על השלטון, פרט אחד על המלחמה ופרט אחד על חיי התושבים.

2. מדוע עקב השלטון הטורקי אחר פעילויות שנראו לו חשודות? בססו את תשובתכם על הטקסט.

4. אספו מן הטקסט ארבעה פרטים על שרה אהרונסון. לאחר מכן בחרו שני פרטים שלדעתכם עוזרים להבין מדוע הייתה מסוגלת למלא תפקיד מרכזי בניל"י, והסבירו את בחירתכם.

5. אילו דרכים שימשו את אנשי ניל"י להעברת מידע? ציינו שלוש דרכים והסבירו מה משותף להן בהתחשב במצב שתואר בטקסט.

6. בטקסט נאמר: "זו הייתה משימה מסוכנת מאוד".

א. לאיזו משימה מתייחס המשפט?
ב. כתבו שני פרטים מן הטקסט המסבירים מדוע היא הייתה מסוכנת.

7. הסבירו לפי ההקשר את המילים:

א. ארגון מחתרתי
ב. מסרים מוצפנים

8. התבוננו במילות הקישור:

א. "האימפריה העות'מאנית נלחמה לצד גרמניה, ואילו בריטניה הייתה במחנה היריב."
איזה קשר מבטאת המילה ואילו?

ב. "אנשי ניל"י האמינו... לכן הם החליטו לאסוף בסתר מידע..."
איזה קשר מבטאת המילה לכן?

9. הסבירו למה מתייחסים המאזכרים:

א. "אם בריטניה תכבוש את הארץ מידי הטורקים, הדבר יסייע..."
ב. "לאסוף בסתר מידע... ולהעביר אותו לבריטים."
ג. "שרה... עסקה בקבלת מידע, בהצפנתו ובהעברתו."

10. מדוע האירוע עם יונת הדואר הוא נקודת מפנה בטקסט? בתשובתכם התייחסו למצב לפני האירוע ולמצב אחריו.

11. איזו מן האפשרויות מתאימה ביותר לרעיון המרכזי של הטקסט?

- א. הסבר על גידול יוני דואר בארץ ישראל.
- ב. תיאור התקופה שבה חיה שרה אהרונסון והקשר שבין התקופה לבין פעילותה בניל"י.
- ג. תיאור חייהם של כל תושבי זיכרון יעקב.
- ד. הסבר על כל הקרבות במלחמת העולם הראשונה.
- נמקו את בחירתכם באמצעות **שני פרטים** מן הטקסט.

12. הבעת עמדה:

פעילות ניל"י כללה סיכון רב כדי לקדם מטרה שחבריה האמינו בה. האם לדעתכם יש מצבים שבהם נכון לאדם לקחת סיכון למען מטרה חשובה?

כתבו מה דעתכם, נמקו אותה והביאו דוגמה מהטקסט.

הסוד של שרה יעל דנה מישאלוף

סיפור היסטורי המבוסס על פעילותה של שרה אהרונסון ומחתרת ניל"י.

השמש כבר שקעה מעל זיכרון יעקב, ורוב בתי המושבה היו חשוכים. שרה אהרונסון סגרה בזהירות את התריס והדליקה מנורת נפט קטנה. על השולחן לפניה היו מונחים כמה פתקים שהגיעו במהלך היום מחברי ניל"י במקומות שונים בארץ.

נקישה חרישית נשמעה בדלת. שרה קפאה במקומה.

שלוש נקישות קצרות, הפסקה, ועוד אחת.
היא נשמה לרווחה. זה היה הסימן המוסכם.

"מי שם?" שאלה בכל זאת.
"יוסף." ענה בלחש.

שרה פתחה את הדלת במהירות. יוסף לישנסקי נכנס פנימה והביט מאחוריו לפני שסגר אותה.

"עקבו אחריך?" שאלה
"לא שראיתי."

"לא שראית זה לא מספיק," אמרה שרה. "אנחנו לא יכולים להרשות לעצמנו טעות."

יוסף הנהן והוציא מכיס מעילו פיסת נייר מקופלת.
"הגיע מידע חדש. תנועת חיילים, ציוד ותחמושת. יש גם ידיעות על מסילת הרכבת."

שרה לקחה את הדף ועברה עליו במהירות. זה היה בדיוק סוג המידע שחברי ניל"י אספו עבור הבריטים. במשך חודשים הגיעו אליה ידיעות ממקומות שונים בארץ. היא ריכזה אותן, בדקה אותן ודאגה שיועברו הלאה.

"זה צריך להגיע למצרים," אמרה.

"ומה עם הספינה?"
שרה הנידה בראשה. "אי אפשר לדעת מתי היא תגיע שוב."

הספינה הבריטית "מנגם" הייתה מגיעה בחשאי אל חוף עתלית, ושם היו אנשי ניל"י מוסרים לבריטים את המידע שאספו. כל מפגש כזה היה מסוכן. אם חיילים טורקים היו מבחינים בהם, די היה במסמך אחד כדי לחשוף את הרשת כולה.

יוסף הביט בפתק שבידה. "אז נשלח יונה?"

שרה שתקה לרגע.

"כן," אמרה לבסוף. "אבל קודם צריך להצפין את ההודעה."

למחרת בבוקר נראתה תחנת הניסיונות החקלאית בעתלית כמקום רגיל לחלוטין. פועלים עסקו בעבודתם, אנשים נכנסו ויצאו, והשדות השתרעו מסביב. אדם שעבר במקום לא יכול היה לשער שמאחורי הפעילות החקלאית מתנהלת גם פעילות חשאית.

שרה יושבה ליד שולחן קטן ועבדה על ההודעה.

"אם מישהו ימצא אותה, הוא יבין מה כתוב?" שאל אחד מחברי הרשת.

"לא בקלות," השיבה. "בשביל זה אנחנו מצפינים."

היא סיימה את עבודתה, גלגלה את פיסת הנייר וקשרה אותה בזהירות לרגלה של יונת דואר.

"כל כך הרבה תלוי בציפור קטנה אחת," אמר האיש.

שרה חייכה קלות. "לפעמים הדברים הקטנים ביותר נושאים את הסודות הגדולים ביותר."

היא הרימה את היונה ושחררה אותה. היונה פרשה את כנפיה, הקיפה את המקום פעם אחת ועפה דרומה.

שרה עקבה אחריה עד שנעלמה.

איש מהם לא ידע שהפעם המסר לא יגיע ליעדו.

כעבור כמה ימים נכנס יוסף אל הבית בזיכרון יעקב. עוד לפני שאמר מילה, שרה הבחינה בפניו שמשוהו קרה.

"מה יש?"

"יונה נתפסה." ענה יוסף

שרה הניחה מיד את העט שבידה.

"איזו יונה?" שאלה שרה

"שלנו."

לרגע איש מהם לא דיבר.

"אתה בטוח?" שאלה.

"היא נחתה במקום הלא נכון. אצל אדם הקשור לשלטון."

"וההודעה?"

"הייתה קשורה לרגל שלה."

שרה קמה והחלה ללכת הלך ושוב בחדר.

"היא מוצפנת," אמר יוסף. "ייתכן שהם לא יצליחו להבין דבר."

"ייתכן," השיבה שרה, "אבל עכשיו הם יודעים שיש מה לחפש."

היא נעצרה מולו.

"צריך להזהיר את כולם. מעכשיו שום שם לא נכתב במקום שאפשר למצוא אותו. שום מסמך מיותר לא נשאר

בבית"

"את חושבת שהם קרובים אלינו?"

שרה הביטה לעבר החלון. "אני חושבת שמרגע זה אנחנו צריכים להניח שכן."

החשש התברר כמוצדק. זמן קצר לאחר מכן הגיעה ידיעה קשה נוספת: נעמן בלקינד, אחד מחברי ניל"י,

נתפס בידי הטורקים.

הפעם שרה הבינה שהסכנה ממשית.

באחד הערבים ישבו היא ויוסף בחדר שבו נאספו המסמכים.

"את חייבת לצאת מכאן," אמר יוסף.

שרה הרימה אליו את עיניה ואמרה: "לא."

"הבריטים יכולים לעזור לך להגיע אליהם. כבר הציעו לך." התעקש יוסף

"ואתם?"

"נסתדר."

"לא," אמרה שרה בתקיפות. "אני מנהלת את הפעילות כאן. אני לא עוזבת עכשיו."

"אם יתפסו אותך—"

"אם יתפסו אותי, חשוב שלא יהיה להם מה למצוא."

היא לקחה ערמת ניירות והניחה אותה לפניו.

"את אלה צריך להשמיד."

יוסף הביט בה לרגע, ואז החל לעבור על המסמכים.

בחוץ נשמעו פרסות סוסים. שניהם השתתקו. הקולות חלפו.

רק אז חזרו לנשום כרגיל.

בסתיו 1917 הגיעו החיילים הטורקים לזיכרון יעקב.

הם הקיפו את המושבה, עברו בין הבתים וחיפשו את אנשי ניל"י. קולות צעקה נשמעו ברחובות. דלתות נפתחו בכוח. אנשים הוצאו מבתיהם ונחקרו.

שרה עמדה בבית משפחת אהרונסון כשנשמעו צעדים כבדים מחוץ לדלת.

אביה הביט בה. "שרה..."

"אל תגיד דבר, אבא."

דפיקות חזקות הרעידו את הדלת.

"פתחו!"

שרה העיפה מבט אחרון סביב החדר. האם נשאר מסמך? פתק? שם של אדם? משהו שעלול להסגיר חבר נוסף?

הדלת נפתחה.

חיילים טורקים נכנסו לבית.

"שרה אהרונסון?"

שרה עמדה זקופה. "אני שרה אהרונסון."

היא נעצרה יחד עם אביה ואחיה. יוסף לישנסקי הצליח להימלט.

עכשיו התחיל המבחן הקשה ביותר שלה.

החוקרים רצו שמות.

"מי עוד חבר בניל"י?" שרה שתקה.

"מי העביר לכם מידע?" שתיקה.

"איך העברתם את הידיעות לבריטים?"

שרה לא ענתה.

במשך ימים נחקרה ועונתה קשות. החוקרים ניסו לגרום לה לחשוף את חברי הרשת ואת דרכי הפעולה שלה. היא ידעה שכל שם שתאמר עלול להביא למעצרו של אדם נוסף.

"את יכולה להפסיק את זה," אמר לה אחד החוקרים.
"רק תספרי לנו מי עזר לך."

שרה הביטה בו ולא השיבה.

"יש לנו כבר מידע," המשיך. "אין טעם לשתוק."

אבל שרה לא ידעה כמה באמת גילו החוקרים וכמה הם רק מעמידים פנים שהם יודעים. לכן המשיכה לשמור על סודות המחתרת.

כעבור כמה ימים נודע לה שהטורקים מתכוונים להעביר אותה מזיכרון יעקב להמשך חקירה. מצבה היה קשה, אך גם אז לא מסרה לחוקריה את שמות חבריה ואת המידע שביקשו ממנה.

פעילותה של שרה בניל"י הגיעה לסיומה.

גם המחתרת עצמה כבר הייתה בסכנה גדולה. חבריה נאלצו להסתתר או לברוח, אחרים נתפסו, והרשת החשאית שפעלה במשך חודשים הלכה והתפרקה.

אבל הסודות שנשמרו בחדרי הבית בזיכרון יעקב, ההודעות המוצפנות, המפגשים החשאיים, הספינה שהגיעה אל החוף והיונים שנשאו מסרים – הפכו לחלק מסיפורו של היישוב היהודי בארץ ישראל בתקופת מלחמת העולם הראשונה.

שנים חלפו. המלחמה הסתיימה והשלטון העות'מאני בארץ הגיע לקצו. בית משפחת אהרונסון נשאר עומד בזיכרון יעקב, ובו נשמרו מסמכים, מכתבים וחפצים המספרים את סיפורה של ניל"י.

והיום, כשמבקרים בבית הזה, אפשר לדמיין את שרה עוברת בין חדריה, מקבלת ידיעה חדשה, מצפינה מסר או ממתינה בדריכות לשליח שיגיע.

שרה אהרונסון הייתה רק בת 27 במותה, אך סיפורה נשאר חלק מן ההיסטוריה של הארץ. בהחלט. בניתי את המשימות ברמת כיתה ה', תוך שמירה על מגוון פעולות חשיבה: איתור ושילוב מידע, רצף, סיבה ותוצאה, היסק מבוסס ראיות, הבנת דמות, אוצר מילים וכתיבה. המשימות נשענות על הסיפור עצמו ואינן דורשות ידע היסטורי חיצוני.

משימות בעקבות הסיפור "הסוד של שרה" - רמה 1

1. מי הן הדמויות בסיפור?

הקיפו את הדמויות שמופיעות בסיפור:

שרה אהרונסון / יוסף לישנסקי / נעמן בלקינד / חיילים טורקים / מלך בריטניה

2. מה הביא יוסף לשרה בתחילת הסיפור?

א. מפה של זיכרון יעקב

ב. מידע על חיילים, ציוד ומסילת הרכבת

ג. מכתב ממשפחתה

ד. מזון ותרופות

3. למי רצו חברי ניל"י להעביר את המידע שאספו?

א. לטורקים

ב. לבריטים

ג. לתושבי זיכרון יעקב

ד. לפועלים בעתלית

4. התאימו בין הדרך להעברת המידע לבין מה שמתואר בסיפור.

הספינה "מנגם" ← _____

יונת הדואר ← _____

מחסן: נשאה הודעה מוצפנת, הגיעה בחשאי אל חוף עתלית.

5. סדרו את האירועים לפי הסדר.

כתבו 1-4.

____ היונה נתפסה.

____ שרה הצפינה את ההודעה.

____ נעמן בלקינד נתפס.

____ שרה שלחה את היונה.

6. מדוע הצפינה שרה את ההודעה?

- א. כדי לקצר אותה.
- ב. כדי שמי שימצא אותה לא יבין בקלות מה כתוב בה.
- ג. כדי שהיונה תעוף מהר יותר.
- ד. כדי שיוסף יוכל לקרוא אותה.

7. השלימו בעזרת מחסן המילים.

היונה נתפסה, ולכן שרה הבינה ש_____.

מחסן:

הרשת עלולה להיות בסכנה / הספינה הגיעה לחוף / המידע הגיע לבריטים

8. אחרי שהיונה נתפסה, מה ביקשה שרה לעשות?
סמנו שתי תשובות נכונות.

- ☐ להזהיר את חברי הרשת.
- ☐ להשאיר את כל המסמכים בבית.
- ☐ לא לכתוב שמות במקום שאפשר למצוא אותם.
- ☐ להפסיק להצפין הודעות.

9. יוסף אמר לשרה שעליה לעזוב. שרה ענתה: "אני מנהלת את הפעילות כאן. אני לא עוזבת עכשין."
מה אפשר להבין מכך?

- א. שרה רצתה לצאת לטיול.
- ב. שרה הרגישה אחריות לפעילות ולחבריה.
- ג. שרה לא הבינה שיש סכנה.
- ד. שרה רצתה להישאר לבדה בבית.

10. איזו תכונה מתאימה לשרה לפי הסיפור?

בחרו תכונה אחת:

אחראית / פזיזה / אדישה / מבולבלת

השלימו:

בחרתי בתכונה _____, כי בסיפור שרה _____.

11. בזמן החקירה ביקשו משרה לגלות שמות של חברי ניל"י. מה היא עשתה?

א. סיפרה מיד את כל השמות.

ב. מסרה רק שם אחד.

ג. שתקה ולא מסרה את שמות חבריה.

ד. כתבה את השמות על דף.

12. מדוע שרה לא רצתה למסור שמות של חברי ניל"י?

השלימו:

שרה ידעה שאם תגלה שם של חבר, הוא עלול _____.

מחסן:

להיעצר / לקבל מכתב / להגיע למצרים

13. כתבו נכון או לא נכון. אם המשפט אינו נכון, תקנו אותו בקצרה.

חברי ניל"י אספו מידע עבור הבריטים. _____

היונה הגיעה בשלום ליעדה. _____

לאחר שהיונה נתפסה, שרה נעשתה זהירה יותר. _____

יוסף לישנסקי נעצר יחד עם שרה בבית משפחת אהרונסון. _____

14. מה פירוש המילה "בחשאי"?

א. בגלוי

ב. בסוד

ג. במהירות

ד. בשמחה

15. מה פירוש המשפט "היא נשמה לרווחה"?

- א. היא נבהלה יותר.
- ב. היא נרגעה לאחר שהבינה מי נמצא בדלת.
- ג. היא יצאה מן הבית.
- ד. היא כעסה על יוסף.

16. בתחילת הסיפור יוסף אומר: "**לא שראיתי**", כששרה שואלת אם עקבו אחריו. שרה אינה מסתפקת בתשובה הזאת. מדוע?

- א. כי היא לא מכירה את יוסף.
- ב. כי אפילו טעות קטנה עלולה לסכן את חברי ניל"י.
- ג. כי היא רוצה שיוסף יחזור לביתו.
- ד. כי היא אינה רוצה לקבל את הפתק.

17. מה השתנה בסיפור אחרי שהיונה נתפסה?
השלימו:

לפני שהיונה נתפסה, חברי ניל"י פעלו בסתר.

אחרי שהיונה נתפסה, הם חששו יותר כי _____.

משימות בעקבות הסיפור "הסוד של שרה" - רמה 2

1. השלימו את רצף האירועים.

כתבו ליד כל אירוע את המספר המתאים, מ-1 עד 6.

____ הטורקים הגיעו לזיכרון יעקב ועצרו את שרה.

____ שרה ויוסף החליטו להעביר הודעה באמצעות יונת דואר.

____ נודע לשרה שיונה של ניל"י נתפסה.

____ שרה קיבלה מידע על תנועת חיילים, ציוד ומסילת הרכבת.

____ נעמן בלקינד נתפס בידי הטורקים.

____ שרה החליטה להשמיד מסמכים שעלולים לסכן את חברי המחתרת.

2. מדוע היה חשוב להצפין את ההודעה לפני שקשרו אותה לרגל היונה?

א. כדי שהיונה תדע לאן לעוף.

ב. כדי להקטין את הסיכוי שמי שימצא את ההודעה יבין את תוכנה.

ג. כדי שיוסף יוכל לזהות את ההודעה.

ד. כדי שההודעה תהיה קצרה יותר.

3. הספינה הבריטית "מנגם" ויונת הדואר שימשו לאותה מטרה. מה הייתה המטרה?

כתבו תשובה קצרה.

4. השלימו את שרשרת הסיבה והתוצאה.

היונה נחתה במקום הלא נכון ← _____ ←
שרה הבינה שיש סכנה לרשת ניל"י ← _____ .

5. לאחר שנודע לשרה שהיונה נתפסה, היא אמרה: "אבל עכשיו הם יודעים שיש מה לחפש."

למה התכוונה שרה?

א. הטורקים ידעו בדיוק היכן נמצא יוסף.

ב. הטורקים גילו את כל שמות חברי ניל"י.

ג. גם אם לא הצליחו לקרוא את ההודעה, הם הבינו שמתנהלת פעילות חשאית.

ד. הטורקים גילו היכן נמצאת הספינה הבריטית.

6. בתחילת הסיפור שרה אומרת ליוסף: "לא שראית זה לא מספיק. אנחנו לא יכולים להרשות לעצמנו טעות."

מה אפשר ללמוד ממשפט זה על הדרך שבה שרה מנהלת את פעילות ניל"י?
כתבו תכונה אחת של שרה והסבירו כיצד המשפט מעיד עליה.

תכונה: _____

הסבר: _____

7. יוסף מציע לשרה לעזוב את המקום, אך היא מסרבת.
כתבו שני פרטים שונים מן הסיפור העוזרים להבין מדוע היא בוחרת להישאר.

1.

2.

8. לקראת המעצר שרה שואלת את עצמה: "**האם נשאר מסמך? פתק? שם של אדם? משהו שעלול להסגיר חבר נוסף?**"

- מה אפשר להבין מכך שהיה חשוב לה במיוחד באותו רגע?
- א. להציל את חפציה האישיים.
 - ב. לדעת מי הלשין עליה.
 - ג. למנוע פגיעה בחברים נוספים ברשת.
 - ד. להסתיר מהטורקים את בית משפחתה.

9. לפניכם שלושה מצבים מן הסיפור. התאימו לכל מצב את הפעולה שנקטה שרה.

לא ידעו מתי הספינה תגיע שוב _____

היונה של ניל"י נתפסה _____

גבר החשש שהטורקים יגיעו אל חברי הרשת _____

מחסן אפשרויות:

להצפין הודעה ולשלוח יונה / להזהיר את חברי הרשת ולהחמיר את אמצעי הזהירות / להשמיד מסמכים מסוכנים

10. כיצד משתנה תחושת הסכנה לאורך הסיפור? סמנו את האפשרות המתאימה ביותר.

- א. בתחילה שרה אינה חוששת כלל, ורק במעצר היא מבינה שהיא בסכנה.
- ב. הסכנה קיימת כבר בתחילת הסיפור, ובהמשך היא נעשית מוחשית וקרובה יותר.
- ג. בתחילה הסכנה גדולה מאוד, ובהמשך היא הולכת ונעלמת.
- ד. תחושת הסכנה אינה משתנה לאורך הסיפור.

11. בסיפור מופיע המשפט: "לפעמים הדברים הקטנים ביותר נושאים את הסודות הגדולים ביותר."

כיצד המשפט קשור לאירועים שמתרחשים בהמשך הסיפור?
הסבירו בעזרת פרט מן העלילה.

12. במשפט "זה היה הסימן המוסכם", מה פירוש המילה "**מוסכם**"?

- א. סימן שכולם שכחו.
- ב. סימן שעליו החליטו מראש.
- ג. סימן מסוכן במיוחד.
- ד. סימן שהיה מוכר לטורקים.

13. בסיפור נאמר: "די היה במסמך אחד כדי לחשוף את הרשת כולה."
מה פירוש המילה "**לחשוף**" במשפט זה?

- א. לכסות.
- ב. להסתיר.
- ג. לגלות דבר שהיה סודי.
- ד. להעביר ממקום למקום.

14. לאורך הסיפור חברי ניל"י משתמשים בכמה דרכים כדי לשמור על סודיות. בחרו שלוש דרכים, וכתבו כיצד כל אחת מהן סייעה להם.

הדרך כיצד סייעה לשמור על הפעילות החשאית?

_____	_____
_____	_____
_____	_____

15. יוסף אומר לשרה: "את חייבת לצאת מכאן", ושרה מחליטה להישאר. האם לדעתכם שרה פעלה נכון כשהחליטה להישאר?

לדעתי: _____

נימוק: _____

פעילות לשונית בעקבות הטקסט

1. **"היא נחתה במקום הלא נכון... אבל עכשיו הם יודעים שיש מה לחפש."**

בחרו מילת קישור מתאימה להשלמת המשפט:

היונה נתפסה, _____ שרה הבינה שהסכנה לרשת גדלה.

לכן / אבל / למרות / וגם

2. **"שרה לקחה את הדף ועברה עליו במהירות"**

למה מתייחסת המילה **"עליו"**?

"היא ריכזה אותו, בדקה אותו ודאגה שיועברו הלאה."

למה מתייחסת המילה **"אותן"**?

3. לפניכם פעלים מן הסיפור. מיינו אותם לזמן עבר, הווה ועתיד

הגיעה, שתקה, נכנסו, מחפשים, יגיע

4. "היא מוצפנת" אמר יוסף. "ייתכן שהם לא יצליחו להבין דבר."
"ייתכן" השיבה שרה, "אבל עכשיו הם יודעים שיש מה לחפש."
מה התפקיד של המילה "אבל" בקטע זה?

- א. להוסיף מידע דומה.
- ב. לתאר סדר זמנים.
- ג. להראות ניגוד בין דבר מרגיע לבין סכנה חדשה.
- ד. להסביר את הסיבה לשליחת היונה.

